Należytość pocztowa opłacona ryczałtowo. **Po konfiskacie nakład drugi.** Cena pojedyńczego numeru 30 groszy.

# WYZWOLENIE SPOŁECZNE



**Organ Polskiej Partji Socjalistycznej.**

Pismo polityczne, społeczne, rolnicze i oświatowe. — Wychodzi dwa razy w miesiącu.

Prenumerata na kwartał 3·— zł.
— Konto Polskiej Pocztowej Kasy Oszczędności Nr. 148.338. —
Wydawca: Okręgowy Komitet P. P. S. w Białej.

**Numer pojed. wszędzie 30 groszy**

Adres Redakcji i Administracji oraz Biura bezpłatnej porady prawnej
**Biała, ul. Komorowicka 4.**
Nr. telefonu 1055. Godziny przyjęć od 3 do 6 popołudniu.

**Nr. 13—14. Biała, dnia 5 kwietnia 1931 r. Rok XIV.**

*Wszystkim Czytelnikom i Czytelniczkom, Towarzyszkom i Towarzyszom oraz Sympatykom przesyłamy serdeczne*

*Życzenia Wesołych Świąt!*

*Redakcja i Administracja „Wyzwolenia Społecznego" w Białej.*
*Okręgowy Komitet Robotniczy P. P. S. w Białej.*

## Metoda p. min. Matuszewskiego dla utrzymania równowagi budżetowej.

P. min. **Matuszewski** przyznaje, że wpływy Skarbu znacznie się zmniejszyły, że ubytek za kończący się rok budżetowy wynosi przeszło 300 miljonów złotych. P. minister pociesza siebie i społeczeństwo, że mimo tego ubytku równowaga zostanie utrzymana, dzięki tej okoliczności, że nie uskuteczniono wydatków na sumę 200 miljonów, a z rezerw kasowych pobrano 50 milj. Uważam, że **zaniechanie wydatkowania sumy 200 miljonów** na rzeczy, które niewątpliwie leżały w interesie Państwa, względnie ludności, **jest szkodą**, nad którą nie wolno przejść do porządku dziennego.

Na nadchodzący rok budżetowy utrzymanie równowagi budżetowej będzie możliwe jedynie dzięki nowym ofiarom tak po stronie dochodowej, jak i po stronie wydatków budżetu.

A więc **dotkliwsze obciążenie podatników** i dalsze **zmniejszenie wydatków**, i to nawet osobowych, przez redukcję liczby urzędników i zmniejszenie płac.

Ta metoda utrzymania równowagi nasuwa poważne refleksje i zastrzeżenia. Jest ona łatwą ze względu na zwartą większość w ciałach ustawodawczych, co p. minister niejednokrotnie z uznaniem i tryumfem podkreślał. Ta metoda jednak jest **szkodliwą**, a może się stać i **katastrofalną**, zarówno dla gospodarstwa jak i dla administracji Państwa. Wskutek bowiem większego obciążenia podatników, dalszy szereg przedsiębiorstw ulegnie likwidacji, a przez redukcję personelu ucierpi sprawność urzędów państwowych.

Gdyby nie ta łatwość w zwiększeniu źródeł podatkowych przez podwyższenie stawek z jednej, a zmniejszenie pensji urzędników — z drugiej strony, którą to łatwość p. minister zawdzięcza zwartej większości prorządowej w Sejmie i Senacie, — byłby p. minister zmuszony trudzić się i znaleźć metodę, którąby przy niskich stawkach podatkowych, dała Skarbowi zwiększone wpływy, — metodę, która pozwoliłaby utrzymać równowagę budżetową bez zaniechania koniecznych, względnie użytecznych wydatków, a szczególnie bez potrzeby redukowania urzędników lub zmniejszenia ich pensji. Minister Skarbu zająłby się wtedy badaniem kwestji, dlaczego podatnicy mają tak mało dochodów, dlaczego zmniejszają się tak katastrofalnie obroty towarowe w przemyśle, handlu i rolnictwie, skąd powstaje spadek siły konsumcyjnej robotników. Minister musiałby się wtedy troszczyć o podniesienie obrotów w warsztatach pracy i podniesienie siły konsumcyjnej pracowników umysłowych i fizycznych.

Przy badaniu tej kwestji musiałby się p. minister natknąć na kwestję **naszego ustroju pieniężnego** i skonstatować, że jest on wadliwy i musi być poddany rewizji.

Metoda utrzymania równowagi budżetowej, stosowana obecnie przez p. ministra, wykaże w niedalekiej przyszłości, że zwarta większość jest bezsprzecznie dla Rządu wygodna, ale dla **Państwa i ludności może być bardzo szkodliwą.**

**Dr. Daniel Gross.**

## Pamiętajcie o Święcie Robotniczym 1-go Maja!

## Dwanaście miljonów złotych deficytu za miesiąc luty.

Groza położenia finansowego Państwa uwydatniła się w ostatnim miesięcznem sprawozdaniu z wydatków i dochodów Państwa za luty r. b.

Wydatki ogółem wyniosły 212,485.000 zł. (wobec 222 milj. w roku ubiegłym, a dochody zaledwie osiągnęły sumę zł. 200,003.000 (wobec 237 milj. w 1930 r.).

Deficyt zatem wynosi 12 milj. złotych; jest to pierwszy deficyt, wykazany w miesięcznych sprawozdaniach, od lat pięciu.

Wprawdzie luty uchodzi za miesiąc, w którym wpływy skarbowe są słabsze, ale spadek w lutym b. r. przekroczył zwykłą normę.

Podatki bezpośrednie wykazały największy spadek z 66 milj. na 46, które częściowo zrekompensowały się naciśnięciem śruby przy ściąganiu podatku majątkowego, który dał o 4 milj. więcej, niż w styczniu.

Znaczny spadek zaznaczył się w dochodach z monopolów: 54 milj. w lutym wobec 62 milj. w styczniu.

Lutowe liczby budżetowe potwierdzają rozmiary kryzysu gospodarczego, który zachwiał już równowagę budżetową Państwa. Spadek wpływów z monopoli świadczy o zmniejszonej konsumcji zubożałej ludności, a zmniejszone wpływy z podatków bezpośrednich — głównie podatki dochodowe — są skutkiem spadku dochodu społecznego, wzrostu bezrobocia i kurczenia się życia gospodarczego.

Za 11-miesięczny okres budżetowy 1930-31 roku dochody dały 2,495.609 zł., a wydatki wyniosły 2,512.473 zł. Deficyt ogólny zatem już sięga 17 milj. zł. Ponieważ nie zanosi się na to, aby marzec pokrył ten deficyt — wszystko przemawia raczej za tem, że deficyt się zwiększy — p. Matuszewski zamknie swój budżet niedoborem. Po pięciu latach rządów sanacji Polska znowu staje wobec niedoboru budżetowego.

**Lud pracujący uda się w dniu 1 Maja do miasta na wiece i demonstracje!**

## Okr. Komitet Robotniczy P. P. S. w Białej

zwołuje niniejszem, **na niedzielę, dnia 19 kwietnia 1931 r.,** do sali Powiatowego Związku Gospodarczego w Białej, o godzinie 9.30 rano

## Konferencję Okręgową
### Polskiej Partji Socjalistycznej

Porządek obrad zostanie podany w następnym numerze.

W konferencji mają prawo wziąść udział delegaci zaopatrzeni w specjalne pełnomocnictwa od Komitetów miejscowych P. P. S. z całego okręgu wyborczego Nr. 43. Każdy Komitet wysyła taką liczbę członków, jaką podano w okólniku Nr. 3.

Ponadto w konferencji wezmą udział członkowie O. K. R., Komisji Rewizyjnej i specjalnie zaproszeni towarzysze i goście. W konferencji zapowiedziany jest udział reprezentanta Centralnego Komitetu Wykonawczego P. P. S. z Warszawy, oraz posła i senatora okręgu bialskiego.

Ze względu na obszerny porządek obrad konferencja będzie obradować cały dzień. Wstęp na salę obrad tylko za okazaniem pełnomocnictwa wystawionego przez Komitet względnie zaproszenia otrzymanego z Sekretarjatu Okręgowego P. P. S. w Białej.

Ewent. wnioski na Konferencję Okręgową należy nadsyłać do Sekretarjatu najpóźniej do 15 kwietnia 1931 r. Po tym terminie zgłoszone wnioski i rezolucje nie zostaną objęte sprawozdaniem Sekretarjatu Okręgowego.

Za Egzekutywę O. K. R. P. P. S. w Białej:

(—) **Antoni Pająk** sekretarz. (—) **Andrzej Pysz** w z. przewodn.

## Święto Robotnicze 1 Maja.

Zaledwie kilka tygodni dzieli nas od Robotniczego Święta. Wszystkie Komitety Partyjne w okręgu winny natychmiast podjąć przygotowania, by Święto Majowe skupiło jaknajwiększe masy pod sztandarami P. P. S. Trudności wynikające z obecnej sytuacji politycznej i ogólnego położenia klasy pracującej nie powinny stać się przeszkodą w powszechnem świętowaniu 1-go Maja. Wszelkie niecne usiłowania i zamiary — jakich nie braknie — by utrudnić klasie robotniczej manifestację majową, rozbiją się o hart i wolę naszych szeregów, zdających sobie sprawę z doniosłości mobilizacji wszystkich sił proletarjatu w dniu 1-ym Maja.

Miejscowe Komitety P. P. S. w okręgu wzywamy, by nawiązały łączności z Klas. Związkami Zaw. i organizacjami TURa i wspólnie przygotowały wszystko, by Święto Robotnicze było powszechne.

Program obchodu Święta Robotniczego będzie taki sam jak lat poprzednich. Ze względu na trudniejsze położenie ludności pracującej, manifestacja o postulaty nasze powinna być jeszcze liczniejsza.

## Przed 1 Maja.
### Uchwała Centralnego Komitetu Wykonawczego Polskiej Partji Socjalistycznej.

C. K. W. na posiedzeniu, odbytem w dniu 24 marca, postanowił wezwać całą organizację partyjną do uroczystego i powszechnego urządzenia **w porozumieniu z bratniemi organizacjami zawodowemi święta 1 Maja.**

Zgodnie ze swoją tradycją okresu rządów zaborczych i okupacyjnych, a także z tradycją

ugruntowaną w Polsce Niepodległej — P. P. S. w dniu **1 Maja** powoła lud pracujący miast i wsi do wzięcia masowego udziału wraz z klasą robotniczą całego świata w Święcie 1-szo majowem przez solidarne **wstrzymanie się od pracy i udział w manifestacjach.**

Komitety partyjne wystąpią w dniu 1-ym maja w porozumieniu z **partjami socjalistycznemi mniejszości narodowych,** urządzając uroczyste zgromadzenia, pochody, akademje, odczyty i t. d. pod następującemi hasłami:

1) Walka z zakusami faszyzmu i komunizmu na republikański i demokratyczny ustrój państwa polskiego.

2) Walka o pokój i międzynarodowe braterstwo ludów.

3) Walka z militaryzmem; ograniczenie zbrojeń.

4) Walka z atakami na ustawodawstwo i zarobki robotnicze.

5) Walka z kryzysem gospodarczym i bezrobociem, walka o 40 godzinny tydzień pracy i ubezpieczenie na starość.

6) Walka o nadzielenie ziemią włościan małorolnych, bezrolnych i robotników rolnych.

———

# XXII Kongres P. P. S.

Na zasadzie uchwały Rady Naczelnej P. P. S. z dnia 18-go stycznia r. b. zwołujemy w dniach **23, 24 i 25-go maja 1931 r. w Krakowie XXII Kongres P. P. S.** z następującym prowizorycznym porządkiem dziennym:

1) Zagajenie i ukonstytuowanie się Kongresu oraz komisji kongresowych.
2) Powitania.
3) Sprawozdania: polityczne, organizacyjne i finansowe C. K. W.
4) Dyskusja.
5) Kryzys gospodarczy, bezrobocie a klasa robotnicza.
6) Walka P. P. S. o demokratyczny samorząd terytorjalny, ubezpieczeniowy i gospodarczy.
7) Dyskusja.
8) Sytuacja międzynarodowa a P. P. S.
9) Wybory: Rady Naczelnej, Komisji Rewizyjnej i Centr. Sądu Partji.
10) Wolne wnioski.

Zamknięcie Kongresu.

**C. K. W. P. P. S.**

# Zamknięcie sesji Sejmu i Senatu.

Ku pewnemu zdumieniu kół politycznych tegoroczne zamknięcie sesji budżetowej „parlamentu" o większości „sanacyjnej" odbyło się uświęconym obyczajem „pomajowym" znowu pośpiesznie, nerwowo, nieomal gorączkowo; formy — rzecz naturalna — wyglądały o wiele przyzwoiciej, niż poprzednio, ale sama zasada „kończenia na gwałt" została w pełni zachowana. Pp. marszałkowie Świtalski i Raczkiewicz pobijali rekordy światowe pod względem ilości punktów porządku dziennego posiedzeń, poprzedzających zamknięcie; nieszczęsne komisje senackie śpieszyły się, jak na pożar; bardzo ważne sprawozdania komisji sejmowych o sprawie samorządu i o zakazie zgromadzeń poselskich w niektórych miejscowościach wogóle „spadły" z porządku dziennego, — a nikt właściwie, nawet w B. B., dobrze nie wie, poco i komu potrzebny był ten... „wyczyn sportowy".

Plon pierwszej sesji Sejmu i Senatu, w którym absolutną większość posiada B. B. jest bardzo niewesoły.

1. **Kagańcowy regulamin** na posłów opozycyjnych.

2. **Ustawa alkoholowa,** z wiarą, że przez „świętą karczmę" załatane zostaną dziury budżetowe.

3. **Budżet deficytowy** i nierealny jest największym owocem tej sesji.

Z trwogą musi społeczeństwo oczekiwać losów państwa o takim dziurawym budżecie.

**Skonfiskowano.**

Pozostawiono to przyszłym sesjom. Jest jeszcze w Polsce dużo do zburzenia, do zdezorganizowania, do zmarnowania i do zniepravienia. Sanacja ma zatem przed sobą jeszcze dużo zadań.

———

# Dom poprawczy czy Dom opieki?

W latach 1925 do 1928 kiedy socjaliści brali udział w gospodarce i odpowiedzialności za tą gospodarkę w gminie miasta Białej, doprowadzono do należytego porządku między innemi i problem opieki społecznej.

W aktach Magistratu miasta Białej znajdują się specjalne pochwały Tymczasowego Wydziału Samorządowego we Lwowie, za wzorowe prowadzenie działu opieki społecznej.

Przebudowano na mieszkania część starego szpitala, gdzie w warunkach fatalnych mieścił się Dom starców. Usunięto z Domu dla ubogich przy ul. Hettwerowej w Białej 15 rodzin biednych ludzi pozbawionych dachu nad głową i gnieżdżących się w jednym pokoju i każdej rodzinie przydzielono jedno mieszkanie w starym szpitalu, z którego starców przeniesiono do Domu dla ubogich.

Ponieważ Dom dla ubogich okazał się za szczupły, rozbudowano kosztem blisko 100.000 złotych drugi Dom dla ubogich przy ul. Żywieckiej, w którym wprowadzono należyty ład i ludziom steranym pracą w życiu stworzono prawdziwy wypoczynek u schyłku ich życia.

Pamiętano też o tych biedakach zgodnie z zasadami chrześcijańskiemi. Na każde święta urządzono im specjalne przyjęcia i w obecności przedstawicieli gminy odpowiednio obdarowano.

Mimo to zobowiązania swoje Magistrat we wszystkich działach pracy wypełniał należycie i nie zalegał z płacą pracownikom.

Fatalne posunięcie ówczesnego starosty p. Strzelbickiego sprawiło, że Radę miejską, która kontynuowała rozpoczętą pracę — rozwiązano i absolutną władzę w mieście oddano w ręce niedoświadczonego p. Dra Döllingera.

Każdy obywatel miasta Białej wie, jak wygląda dzisiaj stan gospodarczy miasta po odejściu p. Dra Döllingera. Bliższe szczegóły tej gospodarki podamy w swoim czasie nie tylko do wiadomości publicznej, lecz także postaramy się, by szkody miastu wyrządzone zostały powetowane.

Zadaniem tego artykułu jest wskazanie na to do czego doprowadzono opiekę społeczną. Pisaliśmy już swego czasu, że na kierowniczkę Domu dla ubogich sprowadzono jakąś „damę" aż z Warszawy, wychodząc widocznie z założenia, że w Białej niema ludzi, którzyby się na opiece społecznej rozumieli. Ustalono płacę tej damy na kilkaset złotych. Wymówiono mieszkanie tow. Waschkowi, który przez 5 lat bezinteresownie opiekował się biednymi ku ogólnemu zadowoleniu.

„Warszawistka" rozpoczęła swoje rządy po warszawsku. Staruszkom i starcom dała do poznania, że oni są na łasce jej, a ona jest ich przełożoną i żadne skargi nie pomogą, gdyż rzekomo nikt nic nie ma do rozkazywania w Domu dla ubogich ,tylko owa „dama".

Ludzi starych i wynędzniałych prześladuje się wyzywaniem i krzykiem, racje żywnościowe zostały zmniejszone, specjalnych przyjęć świątecznych już niema — zaś rum do herbaty zakupiony dla biednych powędrował gdzieindziej. W jednym pokoju stłoczono ponad miarę dużo osób. Dom ubogich stał się domem poprawczym, w którym biedni zamiast spokoju, ciepła i słońca znosić muszą zmiany humoru rozkapryszonej „warszawistki".

Apelujemy do obecnego komisarza p. Bastgena, by zajął się sprawą opieki społecznej wogóle, a sprawą gospodarki w Domu dla ubogich przy ul. Żywieckiej i Hettwerowej w szczególności.

Nie wiemy oczywiście jakie są zamiary p. komisarza w sprawach dalszych losów gminy, uważamy za wskazane wyrazić nie poraz pierwszy nasze zapatrywanie, że w interesie gminy miasta Białej leży, by jaknajprędzej przywrócony został prawny stan, a tem jest tylko samorząd z wyborów.

———

**Młodym Turowczyniom i Turowcom oraz wszystkim członkom w Oddziałach Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w okr. bialskim życzenia**

**Wesołych Świąt!**

**zasyła**

**Zarząd Okr. TUR-a w Białej.**

# Z działalności Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w okręgu bialskim.

**ŻYWIEC-ZABŁOCIE.**

Oddział TURa w Zabłociu rozwija swoją działalność wszechstronnie. Najruchliwszemi sekcjami okazały się jednak sekcje teatralna i orkiestry mandolinistów. Zapał młodych towarzyszów do pracy kulturalno-oświatowej ogarnia również i starszych. Jedynie ogólny i ciężki kryzys gospodarczy stoi na przeszkodzie do zdobycia odpowiednich i bardzo potrzebnych środków finansowych. Każda impreza, jak zabawa, przedstawienie lub wieczorek nie daje tyle co przed dwoma laty dochodów.

Dzięki uprzejmości dyrekcji fabryki papieru „Solali", sekcja teatralna TURa w Żywcu-Zabłocie odegrała w niedzielę, dnia 22 marca 1931 r. w sali fabrycznej sztukę Michała Bałuckiego p. t. „Grube Ryby". Poszczególni młodzi amatorzy wywiązali się ze swoich ról ku ogólnemu zadowoleniu licznych widzów. Poraz pierwszy sztukę tą wystawiono w Sporyszu w sali fabrycznej w dniu 15 marca br. Gra aktorów i sama sztuka podobały się wszystkim. TURowcy zachęceni powodzeniem nie powinni ustawać w pracy, a zdobędą sobie powszechne uznanie.

**BUCZKOWICE.**

W poniedziałek, dnia 30 marca odbyło się w lokalu TURa nadzwyczajne Walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału TURa. Referat o znaczeniu oświaty wśród ludności pracującej i o zadaniach i celach Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego wygłosił tow. **Pająk.** Mowca apelował do zgromadzonych, by nie zrażali się trudnościami gospodarczemi i w pracy nie ustawali. Dla najbliższych miesięcy wskazał na szereg bardzo potrzebnych prac, przyrzekając w miarę możliwości poparcie Zarządu Okręgowego w Białej.

Po referacie tow. Pająka przystąpiono do wyboru członków Zarządu, komisji rewizyjnej i delegatów na Zjazdy. W tajnem głosowaniu i delegatów na Zjazdy. W tajnem głosowaniu członków Zarządu, 3 członków komisji rewizyjnej i 3 delegatów. Po przemówieniu przewodniczącego zgromadzenie zakończono.

Zaznaczyć należy, że Oddział TURa w Buczkowicach posiada własną orkiestrę mandolinistów i bardzo żywe Teatralne Kółko Amatorskie.

**ŻYWIEC-BROWAR.**

Oddział TURa w Żywcu-Browar rozwija się pomyślnie. W dniu 26 lutego br. odbyło się Walne zgromadzenie członków tutejszego Oddziału TURa. Referat o znaczeniu i zadaniach TURa wygłosił tow. **Mucharski,** który wezwał młodych działaczy do wytężonej pracy w kierunku zrealizowania celów TURowych. Uchwalono życzenie rychłego powrotu do zdrowia dla tow. **Daszyńskiego.** Rezolucje uchwalone stwierdzają niezłomną wolę Turowców do walki o prawa ludności pracującej.

Do Zarządu wybrano jednogłośnie ponownie wszystkich dotychczasowych członków Zarządu.

Po załatwieniu szeregu spraw lokalnych zgromadzenie wśród miłego i braterskiego nastroju zakończono.

**BIAŁA.**

W niedzielę, dnia 22 marca br., odbyło się w lokalu własnym przy ul. Komorowickiej 4, Walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału TURa. Przewodniczył tow. Dąbrowski, który również złożył sprawozdanie z działalności całorocznej. Sprawozdanie to uzupełniły: z działalności sekretarjatu tow. **Kuźmowa** i kasowe tow. **Pająkowa.** Referat o zadaniach i celach młodzieży robotniczej zgrupowanej w Oddziałach TURa wygłosił tow. K. O mającej się odbyć w lipcu 1931 r. Międzynarodowej Olympjadzie w Wiedniu i konieczności wysłania delegacji z Białej referował tow. **Pająk,** który zachęcał młodzież do wycieczek krajoznawczych i zagranicznych.

Sprawozdania przyjęto do wiadomości. Również jednomyślnie powzięto szereg uchwał natury organizacyjnej. Po dokonaniu wyborów nowego Zarządu zgromadzenie zakończono.

**BIAŁA-LIPNIK.**

Oddział TURa w Białej-Lipniku, zwołał Walne zgromadzenie członków w dniu 21 marca 1931 r. do sali p. Englerta. Referat o znaczeniu organizacji kulturalno-oświatowej wśród klasy robotniczej w ogólności a o celach i zadaniach TURa w szczególności referował tow. **Pysz.** Sprawozdanie z działalności całorocznej złożył tow. Sztafa i Mędrzak. Krótka lecz treściwa dyskusja ujawniła bardzo duże wyrobienie organizacyjne wśród członków. Po dokonaniu nowych

wyborów Zarządu i komisji rewizyjnej zgromadzenie zakończono.

**KĘTY.**

W dniu 22 marca br. odbyło się w sali p. Gawora w Kętach (Lanckorona) zgromadzenie członków TURa z Kęt i Nowej-Wsi, wspólnie z sympatykami politycznego ruchu PPS. Przed rozpoczęciem zgromadzenia orkiestra TURa odegrała kilka utworów muzycznych. Referat o sytuacji politycznej, gospodarczej i potrzebach organizacyjnych wygłosił tow. **Piątkowski.** W dyskusji zabierali głos liczni członkowie TURa oraz członkowie P. P. S., poczem powzięto szereg uchwał natury organizacyjnej. Zgromadzenie to przeciągło się w poważnym nastroju kilka godzin. Członkowie nowo założonej placówki Turowej w Nowej-Wsi domagali się zgromadzenia na miejscu, co im przyznano. Po odegraniu hymnu robotniczego przez orkiestrę zgromadzenie zakończono.

**BESTWINA.**

W poniedziałek, dnia 30 marca br. odbyło się doroczne Walne zgromadzenie członków miejscowego Oddziału TURa w Bestwinie. Referat o zadaniach i celach TURa wygłosił tow. **Piątkowski.** Sprawozdanie z dotychczasowej działalności, jak również plan pracy na przyszłość zatwierdzono.

W skład nowego Zarządu wybrano 6 towarzyszów. Do komisji rewizyjnej 3-ch. Po dyskusji i uchwaleniu szeregu wniosków i rezolucji zgromadzenie zakończono.

**ŻYWIEC-BROWAR.**

Zgromadzenie członków miejscowego Oddziału TURa odbyło się w dniu 26 marca i w dniu 30 marca. Na obu zgromadzeniach referował tow. Pysz z Białej z ramienia Zarządu okręgowego.

**NOWA-WIEŚ.**

W niedzielę, dnia 13 marca 1931 r. odbyło się w domu p. Jakubca organizacyjne zgromadzenie młodzieży robotniczej. Referowali tow. **Węgrzyn** i **Woźniak.** Po dyskusji i odczytaniu statutu uchwalono jednogłośnie założyć miejscowy Oddział TURa i zwrócić się do Okręgowego Zarządu TURa w Białej z prośbą o uznanie tego Oddziału. Po uchwaleniu składek i omówieniu pracy na najbliższą przyszłość zgromadzenie zakończono.

Młodej placówce TURowej życzymy powodzenia w pracy i jaknajlepszego rozwoju.

**Do wszystkich Zarządów Oddziałów TURa w Okręgu**

zwracamy się z apelem, by nadsyłali nam krótkie notatki o swojej działalności. O wszystkich przejawach życia organizacyjnego i wogóle o działalności poszczególnych Oddziałów TURa będziemy stale zamieszczali pod tą rubryką krótkie wzmianki.

Zarząd Okręgowy TURa
w Białej.

## Echa wyborów brzeskich.

W okresie przedwyborczym ostatnich wyborów do Sejmu i Senatu, z inicjatywy p. Dra Döllingera b. komisarza miasta Białej, jako kierownika powiatowego B. B. W. R., zorganizowano z różnych ciemnych indywidium bojówki, które miały na celu niedopuścić do żadnej agitacji przeciwnych obozów.

Robotnicy wierni sztandarom P. P. S. korzystać chcieli z przysługującego im prawa i przeciw sanacyjnym zbirom zorganizowali własną obronę.

W nocy w dniu 15 listopada w czasie lepienia afiszów agitacyjnych na mieście bojówka sanacyjna napadła na robotników, strzelając gęsto z rewolwerów zmusiła ich do schronienia się w lokalu przy ul. Komorowickiej 4. Nie wiadomo z czyjego polecenia Policja Państwowa dokonała w parę godzin później rewizji wśród robotników zntajdujących się w lokalu. Po spisaniu protokołów wniesione zostało doniesienie do Sądu o rzekome pobicie nieznanego nikomu przypadkowego przechodnia.

W czasie rewizji znaleziono u dwuch robotników zwyczajne scyzoryki kieszonkowe, które z tryumfem zabrano. Strzelających bojówkarzy sanacyjnych, znanych wszystkim dokładnie, zupełnie nie ruszono.

Na skutek doniesienia przed kilku tygodniami odbyła się rozprawa w Sądzie Grodzkim w Białej, przeciwko tow. tow. Kuźmie, Schromowi, Wanatowi, Klimczakowi i innym **o zbrodnie ciężkiego uszkodzenia ciała.** Oskarżonych bronił tow. senator **Dr. Gross.**

Jako świadkowie występowali jeden posterunkowy P. P., oraz znany na tutejszym bruku kilkakrotnie karany rzekomy powstaniec Dziech.

Sąd po przesłuchaniu świadków dowodowych postanowił zamknąć przewód sądowy i **wydał wyrok, mocą którego wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni od winy i kary.**

W ten sposób zakończyła się jeszcze jedna sanacyjna bomba przedwyborcza. Przypominamy, że na drugi dzień po napadzie bojówki sanacyjnej na naszych towarzyszów, którzy mieli polecenie usuwać się z drogi bojówkarzom specjalnie awantury prowokującym — pojawił się w „Kurjerze Krakowskim“ artykuł inspirowany przez p. D., w którym donoszono z Białej o tem, **że w nocy socjaliści strzelali do spokojnych obywateli i sztyletami ich straszliwie poranili.** Przy rewizji dokonanej przez policję — według tego artykułu — znaleziono broń i długie noże.

W ten sposób robiono sanacyjne wybory w 1930 r.

Sprawa przed Sądem w Białej zakończyła się jak wiele innych uwolnieniem niewinnych ludzi od winy i kary. Jesteśmy jednak zdania, że wymiar sprawiedliwości na winnych dopiero nastąpi. Wszystkie wyczyny ich dobrze mamy w pamięci i w swoim czasie przypomnimy.

## 1337 nieczynnych fabryk w Polsce.

Urzędowa statystyka produkcji stwierdza, że w miesiącu lutym było w kraju — w samym tylko przemyśle przetwórczym — **1.337 zakładów całkowicie nieczynnych.** Pominięto w tym spisie drobne zakłady, zatrudniające do 5 pracowników.

Od grudnia r. ub. do lutego r. b. **zamknięto około 300 zakładów.** Jak wiadomo w ciągu lutego i marca liczba czynnych fabryk uległa dalszemu zmniejszeniu.

Według poszczególnych działów przemysłu liczby czynnych i całkowicie nieczynnych większych zakładów pracy w m. lutym przedstawiają się jak następuje:

W przemyśle budowlanym było: 216 zakładów czynnych; 225 — nieczynnych.

W przemyśle mineralnym: 818 zakładów czynnych; 353 — nieczynnych.

W przemyśle włókienniczym: 630 zakładów czynnych; 262 — nieczynnych.

W przemyśle metalowym było nieczynnych 80 fabryk ;w spożywczym — 88; w odzieżowym — 50; w skórzanym — 31; w chemicznym — 25; w papierniczym — 13 i t. d.

**Unieruchomienie fabryk włókienniczych w Białymstoku.**

Pisma łódzkie i warszawskie podają wiadomość, że w związku ze spadkiem zamówień przemysł włókienniczy w Białymstoku postanowił unieruchomić wszystkie swoje fabryki. W ten sposób na bruku zostałoby **20.000 robotników.**

**Kopalnie cynku i ołowiu zamknięte.**

W ostatnich miesiącach zamknięte zostało **9 kopalń** cynku i ołowiu. Podobno w najbliższej przyszłości mają być również unieruchomione kopalnie „Cecylja“ i „Nowa Helena“ na Górnym Śląsku, a w takim razie jedyną kopalnią cynku, utrzymaną w ruchu byłby „Biały Szarlej“ w powiecie Świętochłowickim. Tragiczny stan.

## W sprawie kryzysu gospodarczego i bezrobocia.

W niedzielę, dnia 22 marca 1931 r. odbyła się z inicjatywy Okręgowego Komitetu Robotniczego P. P. S. w Białej konferencja w sprawach gospodarczych. Konferencja obradowała w sali Pow. Związku Gospodarczego w Białej. Przybyli przedstawiciele Klasowych Związków Zawodowych, Spółdzielni Robotniczej, oraz P. P. S.

Przewodniczył tow. Jaromin. Zagaił konferencję tow .Pająk, który zaznaczył, że opracowane przez konferencję tezy zostaną przedłożone po uzyskaniu aprobaty Konferencji Okręgowej PPS. Kongresowi PPS. w Krakowie do rozpatrzenia.

Referat o gospodarczej sytuacji w państwie wygłosił tow. senator **Dr. Gross.** W doskonałym referacie wykazał mowca, że istnieje już obecnie możliwość usunięcia kryzysu i bezrobocia w Polsce niezależnie od zagranicy. Tow. senator Dr. **Gross** przedstawił zebranym swoją pracę i wyniki, które zmierzają do usunięcia straszliwej nędzy, jaka istnieje wśród ludności pracującej.

Mowca omówił plan gospodarczy obecnego Rządu, stwierdzając, że tą drogą nie usunie się kryzysu, przeciwnie spowoduje się coraz to większe bezrobocie.

Jeżeli mój plan — mówił tow. senator **Dr. Gross** — ma ten walor, że usunie bezrobocie, to jednak stać się to może tylko wtenczas, gdy zapomocą ustawicznej propagandy wśród zainteresowanych znajdzie ten projekt ogólne zrozumienie i przez ogół ludności Rząd zostanie zmuszony do jego zastosowania.

Mowcę nagrodzili obecni oklaskami.

Po dyskusji, w której zabierali głos tow. Wanat, Linnert, Pająk i Jaromin, uchwalono przedłożyć Konferencji Okręgowej P. P. S. i Kongresowi w Krakowie przyjęte już przez Klasowe Związki Zawodowe tezy, a mianowicie, że środkami wiodącemi do usunięcia kryzysu i bezrobocia w Polsce jest:

1) rozpoczęcie przez państwo i samorządy wielkich publicznych robót inwestycyjnych, które dając zarobek szerokim masom robotniczym, umożliwią im nabycie już nagromadzonych towarów, a następnie dalsze ich wytwarzanie;

2) podniesienie płac robotniczych odpowiednio do podniesienia wydajności pracy przedsiębiorstwa i to nie kosztem konsumenta, lecz kosztem przedsiębiorstwa i kapitału;

3) skrócenie czasu pracy tak, by wszyscy zdloni do pracy mogli być do niej wciągnięci;

4) rozszerzenie ubezpieczeń socjalnych na wszystkich do pracy niezdolnych, a zwłaszcza na inwalidów i starców;

5) jaknajdalej idąca pomoc dla wszystkich tych. którzy w dzisiejszym procesie wytwórczym miejsca znaleźć nie mogą.

**Środki potrzebne na przeprowadzenie tych wskazań — musi państwo znaleźć w odpowiedniej celowej przebudowie swej polityki finansowej i skarbowej.**

Tow. senator **Dr. Gross** wyjaśnił jeszcze, że przebudowę polityki finansowej rozumie w ten sposób, iż należy odpowiednio zmienić Statut Banku Polskiego i wydać do wysokości pokrycia odpowiednią ilość banknotów, które zużyte na rozbudowę nie tylko nie obniżą wartości waluty, lecz powiększą dobro społeczne i państwowe.

Następnie tow. Jaromin podziękował tow. senatorowi za referat i zamknął konferencję.

## Ruch spółdzielczy.

W ostatnich tygodniach odbyło się szereg zgromadzeń w poszczególnych miejscowościach powiatu w sprawach spółdzielczych. Zgromadzenia takie odbyły się **w Białej** w sali Powiat. Zw. Gospodarczego i **w Białej-Leszczynach.** Referował znany działacz spółdzielczy **Dąbrowski** z Warszawy.

Ponadto odbyły się bardzo liczne zgromadzenia członków Spółdzielni Robotniczej Powiatowy Związek Gospodarczy **w Czańcu, Straconce I** i **Straconce II,** oraz **w Buczkowicach,** na których referowali tow. tow. **Pająk** i **Schubert.**

Ludność robotnicza żywo interesuje się sprawami Spółdzielni, która zwłaszcza w okresie wzmagającego się bezrobocia oddaje swym członkom niezwykle duże usługi. Zarząd Spółdzielni wypłacił członkom za rok 1930 1% zwrotu od zakupów, co wynosi kwotę kilkunastu tysięcy złotych. Spółdzielnia Robotnicza w wielu wypadkach przyczyniła się specjalnemi pożyczkami do dokończenia domów robotniczych, stowarzyszeniowych i prywatnych. Ponadto ruch oświatowo-kulturalny i opieka nad dzieckiem robotniczem wybitnie korzystają z pomocy Spółdzielni Robotniczej, jaką jest Powiatowy Związek Gospodarczy.

W interesie zorganizowanej ludności pracującej w tutejszym okręgu leży, by Spółdzielnia mogła rozszerzyć swoje agendy na resztę gmin powiatu bialskiego. Instytucja ta będzie to mogła uczynić wówczas, gdy wzrosną jej obroty towarowe. Stać się to może łatwo, jeżeli każdy robotnik, robotnica, chłop małorolny zaopatrywał się będzie w potrzebne towary tylko i wyłącznie w sklepach Pow. Związku Gospodarczego.

Towary w sklepach Pow. Zw. Gosp. są lepsze i tańsze jak w prywatnych. Kupujący nie spełnia więc żadnej ofiary, nabywając towar przyczynia się jednak do pomnożenia siły Spółdzielni, która ewentualne zyski obraca na cele ogólne, a w każdym razie mające dla ludności pracującej niezmiernie duże znaczenie.

Każdy członek P. P. S., Związków Zawodowych lub Czytelnik naszego pisma winien kupować tylko w sklepach Powiatowego Związku Gospodarczego. Spółdzielca.

# „Pomieszał z sobą wielkość swego kraju ze swą własną wielkością“.

Francuski publicysta **Raymond Recouly**, który odbył w swoim czasie rozmowę ze zmarłym marszałkiem **Fochem**, o drugim genjalnym wodzu francuskim, o Napoleonie, opisuje co zwycięzca wojny światowej marszałek Foch odpowiedział na zapytanie dotyczące upadku Napoleona.

Odpowiedź marszałka Focha była następująca:

**„Tylko z tego powodu, ponieważ Bonaparte pomieszał z sobą wielkość swego kraju ze swą własną wielkością i chciał losy narodów oprzeć jedynie tylko na bagnetach, jakgdyby naród mógł żyć tylko sławą, zamiast pracą, i jakgdyby w cywilizowanym świecie moralność już nie miała miejsca obok potęgi ugruntowanej jedynie na przemocy, choćby nie wiem jak ona była genjalna. Na tej próbie załamał się nawet Napoleon. Nie żeby mu brakło genjusza, ale ponieważ chciał rzeczy niemożliwych, gdyż nigdy nie można zapomnieć, że ponad wojną stoi pokój“...**

Oto piękne myśli, godne wielkiego wodza jakim był Foch.

Od siebie dodamy, że historja podobno się powtarza.

———

## Nonsensy reorganizacyjne w Kasach Chorych.

Od dwóch lat „reformuje się“ i „sanuje“ się z takim rezultatem, że instytucje te stanęły w obliczu katastrofy finansowej i bankructwa. „Fachowcy“ komisarscy zabrali się do tej roboty z taką znajomością rzeczy, że wyniki są przerażające. Pozbawianie ubezpieczonych świadczeń, masy długów, olbrzymie koszta administracyjne, niemożność podołania zobowiązaniom.

Jak przemyślane były te „reformy“ świadczy następujący kwiatek. W miejsce usuniętych komisyj rewizyjnych, które bezinteresownie pełniły swoje obowiązki, mianowano t. zw. komisarzy rewizyjnych w ilości 65, płatnych conajmniej po 600 złotych miesięcznie. Przewodził tej nowej komisarskiej kompanji aż gen. Jacynik.

Zaledwie jednak tych nowych dygnitarzy potworzono, spostrzeżono się, że w wielkiej ilości są zbędni i biorą zadarmo pieniądze. Narazie postanowiono 25 zredukować. Trzeba im zapłacić odprawy. Niech żyje sanacja!

———

## Bez echa . . .

Sanacja tak była zajęta imieninami marszałka Piłsudskiego, że całkowicie zapomniała o bardzo ważnych rocznicach związanych z odbudowaniem Państwa Polskiego.

W połowie marca br. przypadły właśnie trzy takie rocznice, a mianowicie:

**Rocznica Dziesiąta Konstytucji r. 1921**, która dała Rzeczypospolitej formę prawną państwowości demokratycznej i nowoczesnej;

**Rocznica Dziesiąta Zawarcia Traktatu Ryskiego** z Rosją Sowiecką, traktatu, który zakończył stan wojny na wschodzie Europy;

**Rocznica Dziesiąta Plebiscytu Śląskiego**, który wrócił Polsce część Górnego Śląska i zapoczątkował autonomję województwa śląskiego.

Rocznice te dla wielu bardzo osób są dzisiaj czemś mało istotnem, czemś jakgdyby powoli zapominanem. A jednak pozostaną one w historji niby słupy graniczne, które znaczyły drogi ciężkiego trudu demokracji polskiej w pierwszych latach Niepodległości.

Dlatego poświęcamy im tych kilka słów, chociaż w sanacyjnem środowisku przeszły te rocznice bez echa.

———

## Korespondencje.

**GRYWAŁD** (pow. Nowy Targ). Spokojna gmina nasza nie miała do roku 1926 stronnictw politycznych. Po zamachu majowym dopiero sanacyjni agitatorzy wprowadzili do nas różnicę między jednolity obóz chłopski. Przy wyborach w roku 1928 i 1930 prawie wszystkie głosy lud tutejszy oddał na jedynkę, wierząc że zmienią się na lepsze. Po krótkiem panowaniu jedynki, a zwłaszcza po wyświetleniu sprawy Brześcia, lud nasz przejrzał i nie chce ani słyszeć o tych fałszywych prorokach. Odżyła sprawa ludowa. Ludność domaga się koniecznie, by przyjechał do nas jeden z posłów socjalist., celem założenia organizacji opartej o solidarność ludu pracującego. Walczącym o prawa nasze i o silne państwo demokratyczne przesyłamy nasze chłopskie pozdrowienia.

**ŻYWIEC.** Jak się dowiadujemy, preliminarz budżetowy Pow. Kasy Chorych wykazał deficyt. Komisarz ma zamiar lukę budżetową załatać w ten sposób, że z dn. 15 marca br. zasiłki w chorobie wypłacać będzie Kasa nie od 1-go, lecz od 3-go dnia choroby. Ponadto ubezpieczeni mają opłacać odszkodowanie za flaszeczki i słoje na lekarstwa.

Dotychczas Kasa Chorych wypłacała zasiłki od 1-go dnia choroby na podstawie uchwały dawnej Rady Kasy, która na wniosek tow. Pysza powzięła taką uchwałę wbrew p. Mączyńskiemu i Dr. Okuljarowi.

Znany na tutejszym bruku p. Kuciara, któremu nie brak monopolowego humoru, chełpi się z „Kurjerem“ w ręku, że robotnicy teraz po zwycięstwie jedynki będą mieli ubezpieczenie na starość i od inwalidztwa, ponieważ tak sobie ks. Radziwiłł i wódz Lewiatana Wierzbicki życzą.

Radość Kuciary jak się skończy jak z jego karjerą. Przed wyborami był urzędnikiem w Kasie, a po zwycięstwie jedynki zdegradowano go na kontrolera chorych. Wypełnienie tych nowych obowiązków sprawia Kuciarze pewne trudności, ponieważ ludność na wsi chętnie obecnie przepędza agitatorów jedynki z okresu wyborów.

Niemałą senzacją w powiecie jest przykry fakt dla sanacji. W Gilowicach przed wyborami kupiono niejakiego Górnego, który był przez pewien czas członkiem P. P. S. Tenże nabytek sanacyjny został obecnie aresztowany za popełnione nadużycia na stanowisku egzekutora, które to stanowisko otrzymał za zdradę. Nadużycia sięgają kilka tysięcy złotych.

P. Armałowski i jego kompanja przeżywają przykry okres powyborczy.

———

## Śląsk Cieszyński.

### Z ŻYCIA PARTJI.

**HERMANICE.** W niedzielę, dnia 15 marca 1931 r. odbyło się Walne zgromadzenie Komitetu miejscowego P. P. S., przy bardzo licznym udziale członków. Przewodniczył tow. Sztwiertnia. Po odczytaniu protokółu z ostatniego Walnego zgromadzenia, złożeniu sprawozdania z działalności Komitetu miejscowego, sprawozdania kasowego, sprawozdania z Komisji kontrolującej oraz sprawozdania kolportera, wygłosił tow. Machej obszerny referat o znaczeniu organizacji politycznej, której zadaniem jest przebudowa dzisiejszego ustroju kapitalistycznego na ustrój społeczny, socjalistyczny, oparty na sprawiedliwości i równości obywatelskiej. Najskuteczniejszym środkiem w tej walce to sprężysta organizacja ludu pracy, która nietylko zbliża nas do pożądanego celu, lecz stanowi równocześnie granitową skałę, o którą rozbijają się fale reakcji.

Przystąpiono do wyboru nowego zarządu komitetu, przyczem w tajnem głosowaniu wybrano przewodniczącym tow. Sztwiertnię.

**BOBREK.** Walne zgromadzenie Stowarzyszenia Kulturalno-Oświatowego „Siła“, w którem wzięło udział kilkudziesięciu członków i członkiń z pośród miejscowej młodzieży robotniczej, odbyło się dnia 15 marca. Okolicznościowe przemówienie wygłosił tow. poseł Machej. Mowca zobrazował położenie klasy robotniczej w Polsce, która z powodu znacznego procentu analfabetów nie może prowadzić skutecznej walki ze światem kapitalistycznym, który w przeciwieństwie do klasy robotniczej posiada nie tylko kapitały, lecz przedewszystkiem sprawnie działającą organizację. Poprawa nadchodzi bardzo powoli. Dzieciom proletarjatu nie daje się dostatecznej ilości szkół, wobec czego samokształcenie się młodzieży robotniczej staje się przykazaniem dla robotniczych stowarzyszeń oświatowych. Wywody referenta nagrodzili zgromadzeni oklaskami. Wybrano nowy Zarząd, którego przewodniczącym został tow. Suchy.

———



## Wiadomości z ostatnich tygodni.

### „Reorganizacja“ Kas Chorych.

Dowiadujemy sie, że plan reorganizacji Kas Chorych został już ostatecznie opracowany i uzgodniony. W myśl tego planu szereg mniejszych Kas Chorych zostanie połączonych i w ten sposób z 242 Kas Chorych istniejących na obszarze całej Polski, pozostanie tylko 50 Kas. „Reorganizacja“ Kas Chorych w całem państwie prowadzona będzie etapami; rozpocznie się w lipcu, a we wrześniu ma być całkowicie zakończona. Według tego planu Powiatowe Kasy Chorych w **Białej, Żywcu, Oświęcimiu i Wadowicach** mają tworzyć jedną Kasę Chorych; z odpowiedniemi filjami.

Jak widać, eksperymentowanie kosztem składek robotniczych jeszcze się nie skończyło.

### Jak to król ukochał „swój“ naród.

W sejmie Rzeszy w dyskusji jeden z posłów komunistycznych, powołując się na formularz urzędowy, oświadczył, że były car bułgarski Ferdynand otrzymał w roku 1915 od rządu cesarskiego Niemiec 25,000.000 marek za przyłączenie się do mocarstw centralnych. Ferdynand otrzymać miał również od rządu republikańskiego Niemiec dwukrotnie po 1,000.000 marek, zastrzegając sobie dyskrecję w tejże sprawie.

Wreszcie na audjencji u prezydenta Hindenburga były car bułgarski Ferdynand miał się domagać stałej pensji od rządu Rzeszy. Pensję tę rząd republikański ustalił dla Ferdynanda bułgarskiego w wysokości 120.000 marek rocznie.

Fundusze na tego rodzaju wydatki istnieją, natomiast niema ich na wsparcia dla bezrobotnych.

Jak z powyższego wynika, car bułgarski zabrał pieniądze za to, że posłał „swój“ naród na rzeź armat, a sam żyje dostatnio.

### Nowe podatki.

Jak pisma codzienne donoszą, w łonie rządu omawiane są **nowe podatki**, a mianowicie od piwa i drożdży.

### Sejm zostanie zwołany.

Sejm po zamknięciu sesji budżetowej ma zostać zwołany w połowie maja na sesję nadzwyczajną, na której nie tylko zajmie się Konstytucją, lecz przedewszystkiem sprawami ustaw **gospodarczych i samorządowych.**

### 350.000 osób na pogrzebie.

W Berlinie zmarł wybitny mąż stanu i przewódca socjalistów Herman Müller, b. kanclerz. Obrzęd pogrzebowy według danych policji wypadł imponująco. Uczestników pogrzebu obliczają na 350.000 osób.

### Niemądra „taktyka“.

Brukowa prasa „sanacyjna“ zrobiła z podróży powrotnej p. marsz. Piłsudskiego na kontrtorpedowcu „Wicher“ jakiś zgoła niezwykły „problem“ z „odgadywaniem“ kierunku jazdy ze szczegółowemi „analizami“, dokąd marsz. Piłsudski jedzie: czy na południe, czy na północ? czy do Gdyni, czy do Paryża? i t. d., i t. p.

Pp. dziennikarze „sanacyjni“ nie zdają sobie widocznie sprawy z tego, że to wszystko zaczyna wyglądać naprawdę śmiesznie. Nikt na świecie nie potrafi zrozumieć, dlaczego zrobiono „tajemnicę stanu“ z powrotu do kraju marsz. Piłsudskiego; jeśli zaś Rząd rzeczywiście nie wie, dokąd jedzie minister spraw wojskowych, — w takim razie „ścisły związek“ tego Rządu z marszałkiem widocznie wcale nie istnieje. Trzebaż mieć jakieś poczucie śmieszności...

### Czy będą zmiany w Rządzie?

W związku z powrotem marszałka Piłsudskiego do kraju wzmogły się w ostatnich dniach pogłoski o pewnych przesunięciach w łonie Rządu. Do głosu mieliby przyjść znawcy spraw gospodarczych z Min. Skarbu Matuszewskim na czele, o którym mówią w kołach politycznych, jako o przyszłym premjerze.

Mówią także o b. ministrze Kwiatkowskim, jako o tym, któryby miał objąć jeden z resortów gospodarczych.

### Naśladownictwo faszyzmu.

Pisma sanacyjne donoszą, że ma powstać „Wielka Rada Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem“, jako naczelna instytucja kierownicza całego obozu sanacyjnego. Do Rady mają należeć z urzędu ministrowie i podsekretarze stanu, prezydjum klubu B. B. i prezesi grup regjonalnych. Jak widzimy, ma to być dokładna kopja Wielkiej Rady Faszystowskiej, kopja pozbawiona naturalnie uprawnień konstytucyjnych włoskiego pierwowzoru.

### Nieprzyjęcie „Krzyża Niepodległości“.

Czytamy w „Gazecie Warszawskiej“: „W „Monitorze Polskim“ z 19 marca wśród nazwisk osób odznaczonych Krzyżami Niepodległości znajduje się nazwisko inż. Stanisława Trylskiego, b. legjonisty. Jak się dowiadujemy, inż. Trylski wystosował do Prezydenta Rzplitej pismo, donoszące, iż odznaczenia przyjąć nie może. Inż. Trylski podał w liście motywy swego kroku, między innemi wspomniał nazwisko płk. Kostka-Bierna-

ckiego, jak wiadomo niedawno odznaczonego również „Krzyżem Niepodległości“.

**Spłonął kościół z XVII wieku.**

W Kamienicy (pow. Limanowa) spłonął stary kościół zbudowany z drzewa w roku 1676. Kościół ten należał do cennych zabytków drewnianego budownictwa w Polsce. Spłonęły również trzy ornaty z XVI wieku. Pożar powstał wskutek niedbalstwa przez pozostawienie płonącej świecy na ołtarzu.

**Dążenie do republiki.**

Stronnictwo socjalistyczne i generalna unja pracowników opublikowała manifest, stwierdzający m. in., że Hiszpanja znajduje się w walce z ustrojem monarchistycznym, gwałcącym konstytucję i że osiągnięcie ustroju republikańskiego jest w obecnej chwili najwyższą aspiracją narodu hiszpańskiego.

**Odkomenderowani dywersanci.**

Kilka dzienników warszawskich donosi:

Między p. Stapińskim a kołami sanacyjnemi toczą się rokowania w sprawie utworzenia sanacyjnego stronnictwa chłopskiego. P. Stapiński często w ostatnich czasach bywał w Warszawie. Podobno kilku posłów chłopskich miałoby zostać odkomenderowanych z B. B. i do spółki z p. Stapińskim stworzyć to nowe stronnictwo chłopskie, które ma stronnictwu ludowemu robić oszukańczo-radykalną dywersję.

**Zjazd młodzieży stronnictwa ludowego.**

W dniach 22 i 23 marca obradował w Krakowie nadzwyczajny zjazd ogólno-polskiego zw. polskiej akademickiej młodzieży ludowej, w którym wzięły udział wszystkie środowiska uniwersyteckie w Polsce. Zjazd wyraził radość z powodu zjednoczenia się stronnictw ludowych, oraz protest przeciw Brześciowi. Jedna z powziętych uchwał protestuje przeciwko demoralizowaniu wsi przez sanację zapomocą znanych powszechnie metod, a zwłaszcza piętnuje demoralizowanie młodzieży wiejskiej dla doraźnych korzyści partyjnych, jako zbrodnię wobec przyszłości i Państwa.

**Spadek bezrobocia w Anglji.**

W Anglji zaznacza się w dalszym ciągu spadek bezrobocia. W stosunku do poprzedniego tygodnia liczba bezrobotnych w Anglji zmniejszyła się o 52.000 osób.

Tymczasem u nas bezrobocie rośnie w dalszym ciągu.

**Wilhelm Święty zdefraudował 130.000 zł.**

Kierownik spółdzielni p. n. „Budowlana kasa oszczędności i pożyczek“ w Katowicach, Wilhelm Święty aresztowany został pod zarzutem zdefraudowania większej kwoty z sum, wpływających do spółdzielni. Jak wykazały dochodzenia, suma ta sięga 120.000 zł. Defraudant był sam założycielem i kierownikiem Kasy. Pobierał pensji miesięcznej 5.000 zł. i miał do dyspozycji 3 samochody osobowe.

**Upadłości w Polsce.**

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszono w Polsce w styczniu ogółem 63 upadłości, z czego 42 w województwach centralnych, 12 w Poznańskiem i Pomorskiem, 8 na Śląsku.

**Nowy zamach na niezawisłość sędziowską.**
**Rząd przygotował projekt ustawy.**

o ustroju sądownictwa powszechnego i o usuwalności sędziów w czasie do 1 lipca 1933 r.

Rząd motywuje ten projekt koniecznością jednolitej organizacji sądownictwa i możliwości obsadzania stanowisk sędziów odpowiedniemi jednostkami.

**Podatek od kart uchwalony.**

Większość B. B. w Sejmie uchwaliła nowy podatek w kwocie od 1 zł. 30 gr. do 10 zł. od jednej talji kart do gry. Podatek ten ma przynieść przypuszczalnie około 2 miljony zł. rocznie.

**Uniewinnienie tow. Kwapińskiego.**

Sąd apelacyjny uchylił wyrok sądu okręgowego w Sosnowcu, skazujący Jana Kwapińskiego na jeden rok twierdzy i uniewinnił całkowicie oskarżonego, nie dopatrując się najmniejszej winy, jakoby tow. Kwapiński nawoływał do zamachu stanu.

Wyrok uniewinniający sądu apelacyjnego jest dowodem, że skazanie w pierwszej instancji oparte było na zeznaniach świadków konfidentów.

**Ogłoszenie.**

Zawiadamiam, że poborowi, którzy mieli się stawić do szeregów w dniu 8-go kwietnia br. mają ten obowiązek dokonać **w dn. 15 kwietnia,** ci co mieli się stawić w dniu 9-go kwietnia — mają się zgłosić **16-go kwietnia br.** i ci co mieli się stawić w dniu 10 kwietnia mają się stawić **w dniu 17 kwietnia 1931 r.**

Wobec tego ważność kart powołania została przesunięta **o jeden tydzień.**

Starosta: **Dr. Duda.**

**Połączenie się stronnictw chłopskich w Polsce.**

W niedzielę, dnia 15 marca odbył się w Warszawie Zjazd przedstawicieli stronnictw chłopskich „Wyzwolenia“, „Piasta“ i Stronnictwa Chłopskiego. Zjazd uchwalił połączenie się wszystkich stronnictw w jedno pod nazwą **„Stronnictwo Ludowe“.** Na czele tego jednolitego stronnictwa ludowego stanął poseł **Malinowski** i poseł **Witos.** Prasa rządowa wyraża swe niezadowolenie z powodu zjednoczenia się stronnictw włościańskich. Połączenie się tych stronnictw w jeden obóz demokratyczny stanie się niewątpliwie nowym okresem życia dla ruchu ludowego w Polsce.

**Bolszewicka sprawiedliwość.**

W dniu 9 marca ogłoszony został wyrok w procesie, jaki bolszewicy wytoczyli socjalnym demokratom z powodu działalności opozycyjnej wobec sowietów. Siedmiu oskarżonych skazano po 10 lat ciężkiego więzienia, 4 po 8 lat, a 3 po 5 lat ciężkiego więzienia.

Tak sądzą bolszewicy swych przeciwników politycznych.

**Liczba bezrobotnych ciągle wzrasta.**

Ogólna liczba bezrobotnych w Polsce, zarejestrowanych w P. U. P. P. wynosiła w dniu 7 marca **370.319** osób, co w porównaniu ze stanem ubiegłego tygodnia wykazuje wzrost o **4.671 bezrobotnych.**

**Sanacja i Ukraińcy.**

Prasa codzienna omawia bardzo szeroko sprawę pertraktacji między klubem B. B., Rządem i Ukraińcami, celem doprowadzenia do ugody. Według zapewnień komunikatów prasowych sanacja godzi się nawet na wypłacenie Ukraińcom odszkodowania za materjalne i moralne szkody, jakie ponieśli Ukraińcy na skutek „pacyfikacji“. W zamian za to Ukraińcy mają wycofać skargę z Ligi Narodów.

Jeżeli się to okaże faktem dokonanym, to będziemy mieli niebywałe zjawisko. Sanacja przeprowadziła „pacyfikację“ po to, by teraz ze Skarbu Państwa pokryć szkody w ten sposób wyrządzone ludności — **moralne i materjalne** — co oczywiście nie przeszkadza poszczególnym posłom z B. B. oskarżać opozycję o zbrodnie równające się zdradzie Stanu popełniane rzekomo przez to, że piętnuje t. zw. „pacyfikację“ i żąda współżycia między obu narodami.

Kiedyż nareszcie kraj uwolni się od tego sanacyjnego „grochu z kapustą“.

**Zmiana na stanowisku komisarza miasta Białej.**

„Spadek“ p. Dr. Döllingerze otrzymał w Białej emerytowany major Wojsk Polskich p. **Bastgen,** który już objął urzędowanie. Czy nowy komisarz zechce i potrafi częściowo chociaż naprawić błędy poprzednika — niedługo zobaczymy.

**Wypłaty dodatków do rent inwalidzkich.**

Minister Skarbu wydał rozporządzenie, na podstawie którego wszystkie Izby Skarbowe wypłacić mają inwalidom wojennym 1 kwietnia b. r. wraz z rentą dodatek do tej renty, oraz zasiłek dla inwalidów ciężko poszkodowanych. Dotychczas dodatek do renty wypłacany był w ratach kwartalnych.

———

## Od wydawnictwa. !

Upłynął kwartał pierwszy. Zapraszamy wszystkich prenumeratorów do wpłacenia należytości za gazetę na kwartał następny. Pismo nasze z powodu licznych konfiskat i procesów prasowych znajduje się w trudnych warunkach finansowych. Ograniczyliśmy wydawanie gazety do dwuch razy w miesiącu. Od P. T. Czytelników zależy czy będziemy mogli szybko wrócić do wydawania gazetki co tydzień.

Nie zwlekajcie zatem z zapłatą.

Jednajcie nowych Czytelników „Wyzwolenia Społecznego“. Kto szybko płaci dwa razy płaci.

———

## Do wszystkich komitetów P.P.S. w okręgu bialskim.

Zamówienia na goździki majowe, nalepki, broszury, pieśni i inne wydawnictwa przyjmuje Sekretarjat Okręgowy P. P. S. w Białej. Wszystkie organizacje socjalistyczne w okręgu obowiązane są goździki i wydawnictwa majowe pobrać w Okręgowym Sekretarjacie P. P. S.

Również zamawiać należy majowy numer „Wyzwolenia Społecznego“, które wyjdzie w powiększonej objętości. Zamówienia przyjmuje się do 26 kwietnia br. włącznie.

**W dniu 1-go Maja**
**ustać winna wszelka praca!**

## Kasa pośmiertna w Bielsku.

Zarząd Kasy Pośmiertnej w Bielsku zawiadamia wszystkich członków, że w ostatnich tygodniach zmarli następujący członkowie:

1. **Rosner Andrzej,** zamieszkały w Lipniku Nr. 219, zmarł dnia 4 marca 1931 r. w 60 roku życia.
2. **Prossner Marja,** zamieszkała w Bielsku, ul. Górska 41, zmarła dnia 13 marca 1931 r. w 92 roku życia.
3. **Peka Franciszka,** zamieszkała w Bielsku, ul. Główna L. 3, zmarła dnia 14 marca 1931 r. w 70 roku życia.
4. **Wiesner Anna,** zamieszkała w Kamienicy Nr. 211, zmarła 19 marca 1931 r. w 26 roku życia.
5. **Stryczek Józef,** zamieszkały w Białej, ul. 11 Listopada Nr. 57, zmarł w dniu 23 marca 1931 r. w 70 roku życia.

Cześć ich pamięci!

Uprasza się członków o regularne płacenie składek, celem uniknięcia nieporozumień przy wypłacie zasiłków. Przypominamy, że 76-ty znaczek jest do zapłacenia.

———

**ZE STOLIKA SANACYJNEGO WÓJTA.**

**Zawiadomienie.**

Pani Markowa. Zawiadamiam panią, że dziś do łęgi celem zbadania miejsca pod budowę, komisja budowlanna nieprzybędzie. Bo wszyćko będzie dziś w Drogomyślu a ja też potem **bendem pijany.** Orzeł gminy.

Podpis.

(Podajemy z błędami bez komentarzy).

———

## Marszałek Piłsudski powrócił do kraju.

W niedzielę, dnia 29 marca kontrtorpedowiec wojenny „Wicher“ z p. marszałkiem Piłsudskim na pokładzie dobił do mola w porcie wojennym w Gdyni. Bezpośrednio potem marszałek Piłsudski odjechał specjalnym pociągiem do Warszawy, gdzie przybył w nocy.

Po trzechmiesięcznej kuracji na Maderze wrócił marszałek Piłsudski do kraju.

———

## Z życia partji.

**ŻYWIEC.** W niedzielę, dnia 22 marca 1931 odbyło się zebranie członków P. P. S. w Żywcu. Przewodniczył tow. Jaworski. O sprawach organizacyjnych referował tow. Pysz. Okólniki odczytał tow. Jaworski. Po dyskusji wybrano trzech członków do Komitetu reorganizacyjnego, który przedłoży sprawozdanie z dokonanej pracy na najbliższem posiedzeniu.

**BESTWINA.** W dniu 21 marca odbyło się zebranie członków miejscowego Komitetu PPS., na którem referował tow. Piątkowski. Po dyskusji wybrano nowy Zarząd Komitetu. Zapisało się 30 nowych członków.

———

## Nowy eksperyment.

Ogół koncesjonowanych kupców tytoniowych zaniepokojony został ostatnio bardzo poważnie wiadomościami o zamierzonej reorganizacji przez Dyrekcję Polskiego Monopolu Tytoniowego, dotychczasowego systemu sprzedaży wyrobów tytoniowych.

Zamierzenia reorganizacyjne Dyrekcji zdążają przez t. zw. zniesienie rejonów do zmniejszenia obecnej ilości hurtowni tytoniowych i obniżenia rabatu od sprzedaży wyrobów tytoniowych, przyczem i położenie detalistów uległoby znacznemu pogorszeniu.

Na skutek powyższych wiadomości, potwierdzonych przez czynniki miarodajne, kupiectwo tytoniowe z całej Polski, a szczególnie inwalidzi wojenni zagrożeni na wypadek dokonania zamierzonej reorganizacji ruiną swych dotychczasowych warsztatów pracy w postaci koncesji tytoniowych, wnoszą do Ministerstwa Skarbu odpowiednie sprzeciwy.

Również Zarząd Główny Związku Inwalidów Woj. R. P. oraz Zarząd Główny Związku Kupców Tytoniowych R. P. złożył władzom odpowiednie memorjały z prośbą o zaniechanie eksperymentów w dziedzinie sprzedaży wyrobów tytoniowych.

W związku z zamierzoną reorganizacją systemu sprzedaży wyrobów tytoniowych odbył się w Warszawie w dniu 15 marca br. Zjazd koncesjonarjuszy tytoniowych, na którym uchwalony został protest przeciwko nowemu zgubnemu dla samego Monopolu eksperymentowaniu.

## Nadesłane.

**Stowarzyszenie „Samopomoc“.**

W Bielsku zostało założone Stowarzyszenie pod nazwą „Samopomoc“, które ma na celu przychodzić z pomocą materjalną dla wszystkich tych osób obojga płci, które mają zamiar wstąpić w związki małżeńskie, a nie posiadają na to odpowiednich środków.

Panujący obecnie kryzys gospodarczy i niskie zarobki nie pozwalają rodzicom na odkładanie dla swych dzieci na konieczną wyprawę ślubną. Jest na to rada — wstępujcie do Stowarzyszenia „Samopomoc“, które pracuje dla dobra wszystkich. Czem większa ilość członków — większa wyprawa ślubna.

Stowarzyszenie ma swoją siedzibę w Bielsku, Rynek 11, lokal klubowy p. Bichterle, Pilsnerhof, gdzie przyjmuje się członków i udziela informacji:

w niedzielę od godziny 12 do 13 w południe,
w sobotę od godziny 6 do 9 wieczorem.

Zarząd.

**Instytut Gospodarstwa Domowego.**

Instytut Gospodarstwa Domowego zawiadamia niniejszem, że rozpoczął już swoje prace, zmierzające do usprawnienia Gospodarstwa Domowego. Podejmując więc badania nad wartością i celowością używanych w gospodarstwie domowem przyborów i urządzeń, oraz konserw i preparatów spożywczych jak również chemikalji.

Instytut na życzenie wytwórcy, po uznaniu przedmiotu lub produktu za odpowiedni, wydaje wzorem podobnych Instytutów zagranicznych t. zw. cechę, t. j. prawo umieszczenia na przedmiocie znaku, potwierdzającego przychylną opinję Instytutu; o wydaniu cechy będą zawiadamiane Panie Domu przedewszystkiem za pośrednictwem organu Instytutu „Organizacja Gospodarstwa Domowego“, a także i innych pism fachowych, pozatem wydawane będą specjalne spisy przedmiotów cechowanych, które w dużych ilościach będą rozsyłane po Polsce.

W nadziei, że akcja Instytutu zwróci uwagę Panów Wytwórców jako bezpośrednio zainteresowanych w uznaniu i rozpowszechnieniu tego uznania pomiędzy Ich odbiorcami, komunikujemy że na życzenie służymy w tej sprawie wszelkiemi wyjaśnieniami.

———

*Z okazji zaślubin tow. Franciszka Pietrońca z p. Anną Fabrowiczówną składa serdeczne życzenia młodej parze Miejscowy Komitet P. P. S. i D. S. A. P.*

**Spółdzielnia Budowlana „ROZBUDOWA“ Chybie-Mnich** ogłasza w niedzielę, dnia 12 kwietnia 1931 r. w sali p. Kopla w Chybiu L. 94, o godz. 2.30 popołudniu

## Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie

na które wszystkich członków zaprasza się.

Porządek obrad będzie:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego zgromadzenia.
2) Likwidacja Spółdzielni.
3) Wolne wnioski i życzenia.

Ponieważ sprawa bardzo ważna, uprasza się wszystkich członków do bezwarunkowego zjawienia się w oznaczonym dniu i godzinie.

Za Zarząd:

**Szweda Karol,** sekretarz. **Ryszka Jan,** prezes.

## Odpowiedzi Redakcji.

**Łolenz z „Mocydeł“.** Nie zamieścimy. Jako wiersz nie nadaje się do druku. Brak właściwej treści, by przerobić na korespondencję. Nie należy się jednak tem przejmować, przeciwnie radzimy napisać nowy artykuł.

**Wszystkich korespondentów naszych** przepraszamy za długie czekanie na pojawienie się korespondencji w gazecie. Zamieszczać nie możemy natychmiast z powodu, iż „Wyzwolenie Społeczne“ ukazuje się co dwa tygodnie.

———

## Podziękowanie.

WPanu Dr. Antoniemu Motylewiczowi za troskliwą opiekę lekarską i całkowite wyleczenie mojej żony, bez żadnego wynagrodzenia, składam tą drogą serdeczne podziękowanie.

Władysław Straub,
Mikuszowice.

———

Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego **Oddział w Białej wspólnie z Komitetem P. P. S. w Białej, urządza w piątek,** dnia 1 maja 1931 r. w sali Domu Robotniczego w Bielsku o godz. 4 popołudniu

## Uroczystą Akademję Majową

Program:

1. Orkiestra odegra „Międzynarodówkę“.
2. Chór Robotniczy TURa odśpiewa „Pieśń Pracy“.
3. Deklamacje.
4. Chorał Robotniczy (wykona Chór).
5. Przemówienie okolicznościowe wygłosi tow. A. Paják.
6. Deklamacja.
7. Teatr Robotniczy TURa odegra

**„Na łonie natury“**

fraszka sceniczna w 2 odsłonach
M. Baudzkiego.

8. Cykl pieśni ludowych, odśpiewa Chór TURa.
9. „Czerwony Sztandar“, odśpiewa Chór TURa.

W czasie przerw przygrywać będzie orkiestra.

Chórmistrz p. T. Woliczko.

Wstęp na Akademję 1 zł. od osoby — bezrobotni wolne datki.

Towarzysze! Robotnicy i Sympatycy!

Przybądźcie na Akademję wszyscy jak jeden mąż wraz z rodzinami.

**Zarząd Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego w Białej.**

**Miejscowy Komitet P. P. S. w Białej.**

ROBOTNICZE STOWARZYSZENIE KULTUR.-OŚWIATOWE „SIŁA“ W BIELSKU KOŁO I

urządza **w niedzielę, dnia 12 kwietnia 1931 r.** w sali Domu Robotniczego w Bielsku

## Uroczysty Wieczorek

z następującym programem:

1) Orkiestra Stow. „Siła“ odegra kilka utworów muzycznych.
2) Zespół Amatorski Koła odegra wodewil w 4 aktach K. Krumłowskiego p. t.

**BIAŁE FARTUSZKI**

(z tańcami i śpiewami.

Podczas śpiewu akompjamuje orkiestra smyczkowa — utwory muzyczne St. Ekiera.

W wodewilu występują osoby:

| | |
|---|---|
| Pani Siemicka | Bronka, Stefka, Julcia } służące |
| Adela, Janka } jej córki | |
| Zdzisław, młody lekarz | Marynia, Wikcia, Franja } służące |
| Hipcio, profesor gimnazjalny | |
| Hilary, kamerdyner | |
| Feliks, ekspres | Stanisławowa praczka |
| Rudek, czeladnik szewki | |

Bilety wstępu I miejsce 2 zł., II miejsce 1 zł. 50 gr., galerja 50 groszy.

Bilety wcześniej do nabycia w restauracji Domu Robotniczego i u p. Ryby w Bielsku, oraz u członków „Siły“. W dzień przedstawienia przy kasie.

Kasa otwarta od godz. 10 do 12-tej i od godz. 18 wieczorem.

Początek przedstawienia o godzinie 19-tej popołudniu.

Po przedstawieniu odbędzie się

ZABAWA TANECZNA.

O liczne przybycie uprasza

ZARZĄD.

**Robotnik, inteligent, włościanin małorolny i każdy człowiek pracy święci 1 Maj!**



POWIATOWY ZWIĄZEK GOSPODARCZY W BIAŁEJ.

Na podstawie Statutu art. 48 zwołuje się na **niedzielę, dnia 26 kwietnia 1931, o godz. 9.30** przedpołudniem w lokalu realności własnej Biała, Pl. Wolności L. 2, I piętro

## Zwyczajne Walne Zgromadzenie

z następującym porządkiem dziennym:

1) Odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zgromadzenia.
2) a) Sprawozdanie Zarządu z działalności za rok 1930;
   b) sprawozdanie rewizyjne Rady Nadzorczej.
3) Wniosek Rady Nadzorczej co do podziału nadwyżki za rok 1930.
4) Odczytanie protokołu lustracyjnego.
5) Zmiana statutu.
6) Wybór uzupełniający członków Rady Nadzorczej.

Na Zgromadzenie zaprasza się wybranych delegatów.

Wnioski, które mają być roztrząsane na Walnem Zgromadzeniu i bezpośrednio uchwalane, należy zgłosić do Rady Nadzorczej najdalej do dni 8-miu przed dniem Walnego Zgromadzenia.

Biała, dnia 31 marca 1931.

**Zarząd Pow. Związku Gospodarczego w Białej.**



Redaktor odpowiedzialny Rudolf Dąbrowski w Białej. — Drukiem Gustawa Jenknera w Bielsku.